

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 16/23

V Luxemburgu 26. januára 2023

Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-205/21 | Ministerstvo na vatrešnite raboti (Registrácia biometrických a genetických údajov políciou)

Systematické získavanie biometrických a genetických údajov každej osoby obvinenej z úmyselného trestného činu stíhaného *ex officio* na účely ich policajnej registrácie je v rozpore s požiadavkou zabezpečiť zvýšenú ochranu v súvislosti so spracúvaním citlivých osobných údajov

V rámci trestného konania pre daňový podvod, ktoré začali bulharské orgány, bola V. S. obvinená z údajnej účasti na organizovanej zločineckej skupine vytvorenej s cieľom obohatiť sa, aby spoločne s ďalšími osobami spáchala na bulharskom území trestné činy. Po vznesení tohto obvinenia bulharská polícia vyzvala V. S., aby sa podrobila získaniu jej daktyloskopických a fotografických údajov na účely ich registrácie a odberu vzorky na vytvorenie jej profilu DNA. V. S. namietala proti tomuto získaniu.

Na základe vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá stanovuje „policajnú registráciu“ osôb, ktoré sú obvinené z úmyselného trestného činu stíhaného *ex officio*, policajné orgány požiadali Specializiran nakazatelen sad (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko) o povolenie núteného výkonu získania genetických a biometrických údajov V. S. K žiadosti policajných orgánov boli priložené len kópie uznesenia o vznesení obvinenia voči nej a vyhlásenia o jej nesúhlase so získaním jej údajov.

Tento súd mal pochybnosti o zlučiteľnosti bulharskej právnej úpravy uplatniteľnej na túto „policajnú registráciu“ so smernicou 2016/680¹ v spojení s Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), a v dôsledku toho sa obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.

Súdny dvor vo svojom rozsudku najprv spresnil podmienky, za ktorých možno spracúvanie biometrických a genetických údajov policajnými orgánmi považovať za prípustné podľa vnútroštátneho práva v zmysle smernice 2016/680. Následne sa vyjadril k uplatňovaniu požiadavky uvedenej v tejto smernici týkajúcej sa spracúvania údajov určitej kategórie osôb, v prípade ktorých sa možno odôvodnene domnievať, že sa podieľajú na trestnom čine, a k dodržiavaniu práva na účinnú súdnu ochranu, ako aj zásady prezumpcie nevinoty v prípade, že vnútroštátna právna úprava umožňuje príslušnému vnútroštátnemu súdu povoliť nútené získanie týchto údajov, ktoré normotvorca Únie považuje za „citlivé“. Napokon sa zaoberal otázkou zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy stanovujúcej systematické získavanie týchto údajov s ustanoveniami smernice 2016/680, ktoré sa týkajú ich spracúvania, pričom zohľadňuje zásady, ktoré sa v nej uplatňujú.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89).

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor najskôr konštatoval, že smernica 2016/680 v spojení s Chartou² sa má vykladať v tom zmysle, že **spracúvanie biometrických a genetických údajov policajnými orgánmi**, aby mohli viesť svoje vyšetrovania na účely boja proti trestnej činnosti a udržiavania verejného poriadku, je prípustné podľa práva členského štátu za predpokladu, že právo tohto členského štátu obsahuje **dostatočne jasný a presný právny základ** pre povolenie uvedeného spracúvania. Skutočnosť, že vnútroštátny legislatívny akt, ktorý obsahuje takýto právny základ, okrem toho odkazuje na všeobecné nariadenie o ochrane údajov³, a nie na smernicu 2016/680, nemôže sama osebe spochybniť existenciu takéhoto povolenia, pokiaľ z výkladu všetkých uplatniteľných ustanovení vnútroštátneho práva dostatočne jasne, presne a jednoznačne vyplýva, že predmetné spracúvanie biometrických a genetických údajov patrí do pôsobnosti tejto smernice, a nie do pôsobnosti tohto nariadenia GDPR.

V tejto súvislosti Súdny dvor vzhľadom na skutočnosť, že relevantná vnútroštátna právna úprava odkazovala na ustanovenia nariadenia GDPR, ktoré upravujú spracúvanie citlivých údajov, pričom preberala obsah ustanovení smernice 2016/680, ktoré sa týkajú spracúvania tých istých údajov⁴, konštatoval, že **tieto ustanovenia nie sú rovnocenné**. Zatiaľ čo spracúvanie citlivých údajov príslušnými orgánmi, **najmä na účely predchádzania trestným činom a ich vyšetrovania**, na ktoré sa vzťahuje smernica 2016/680, môže byť totiž povolené **len v prípade úplnej nevyhnutnosti a musí byť podporené primeranými zárukami a stanovené v práve Únie alebo vo vnútroštátnom práve**, nariadenie GDPR stanovuje zásadný zákaz spracúvania týchto údajov spolu so zoznamom výnimiek. Vnútroštátny zákonodarca síce môže v rámci toho istého legislatívneho nástroja stanoviť spracúvanie osobných údajov na účely, na ktoré sa vzťahuje smernica 2016/680, ako aj na iné účely, na ktoré sa vzťahuje nariadenie GDPR, je však povinný sa uistiť o tom, že nedošlo k nejasnostiam, pokiaľ ide o uplatniteľnosť jedného z týchto dvoch aktov Únie na získavanie citlivých údajov.

Okrem toho, pokiaľ ide o prípadné nesprávne prebratie smernice 2016/680, na ktoré sa odvoláva vnútroštátny súd, Súdny dvor zdôraznil, že táto smernica **nevyžaduje**, aby vnútroštátne ustanovenia, ktoré umožňujú spracúvanie údajov patriacich do pôsobnosti tejto smernice, obsahovali **odkaz na uvedenú smernicu**. Spresnil, že ak vnútroštátny zákonodarca stanovuje spracúvanie biometrických a genetických údajov príslušnými orgánmi, ktoré môžu patriť buď do pôsobnosti tejto smernice, alebo do pôsobnosti nariadenia GDPR, môže v záujme jasnosti a presnosti výslovne odkázať jednak na ustanovenia vnútroštátneho práva zabezpečujúce prebratie tejto smernice a jednak na nariadenie GDPR bez toho, aby bol povinný uviesť uvedenú smernicu. **V prípade zjavného rozporu** medzi vnútroštátnymi ustanoveniami povoľujúcimi predmetné spracúvanie údajov a ustanoveniami, ktoré ho zrejme vylučujú, **je však vnútroštátny súd povinný vykladať tieto ustanovenia tak, aby sa zachoval potrebný účinok smernice 2016/680**.

Ďalej Súdny dvor rozhodol, že smernica 2016/680⁵ a Charta⁶ **nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že** v prípade, ak osoba obvinená z úmyselného trestného činu stíhaného *ex offico* odmietne dobrovoľnú súčinnosť pri získavaní biometrických a genetických údajov o jej osobe na účely ich registrácie, **je príslušný trestný súd povinný povoliť opatrenie na nútený výkon tohto získavania bez toho, aby mal právomoc posúdiť, či sa možno odôvodnene domnievať**, že dotknutá osoba spáchala trestný čin, z ktorého je obvinená, za predpokladu, že vnútroštátne právo **následne zaručuje účinné súdne preskúmanie podmienok tohto obvinenia**, z ktorých vyplýva povolenie na vykonanie tohto získavania.

² Článok 10 písm. a) smernice 2016/680 v spojení s článkom 52 Charty.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „nariadenie GDPR“).

⁴ Článok 9 nariadenia GDPR a článok 10 smernice 2016/680.

⁵ Článok 6 písm. a) smernice 2016/680.

⁶ Články 47 a 48 Charty zakotvujúce právo na účinnú súdnu ochranu a zásadu prezumpcie nevinoty.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že podľa smernice 2016/680⁷ **musia členské štáty zabezpečiť, aby sa jasne rozlišovalo medzi údajmi rôznych kategórií dotknutých osôb**, aby tak nedochádzalo k rovnakému stupňu zásahu do ich základného práva na ochranu ich osobných údajov, a to bez ohľadu na to, do ktorej kategórie patria. Táto povinnosť však nie je absolútna. Navyše v rozsahu, v akom sa táto smernica vzťahuje na kategóriu osôb, v prípade ktorých sa možno odôvodnene domnievať, že spáchali trestný čin, Súdny dvor spresnil, že **existencia dostatočného počtu dôkazov o vine osoby v zásade umožňuje odôvodnene sa domnievať, že táto osoba spáchala predmetný trestný čin**. Smernica 2016/680 tak **nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje nútené získavanie údajov, ktoré sa týkajú osôb, v prípade ktorých existujú dostatočné dôkazy o tom, že sú vinné z úmyselného trestného činu stíhaného ex offico, a voči ktorým bolo z tohto dôvodu vznesené obvinenie**.

Pokiaľ ide o dodržiavanie práva na účinnú súdnu ochranu, keďže vnútroštátny súd, ktorý je príslušný na to, aby povolil opatrenie na nútený výkon získavania citlivých údajov týkajúcich sa obvinenej osoby, nemôže vykonať vecné preskúmanie podmienok vznesenia obvinenia voči nej, Súdny dvor najmä zdôraznil, že skutočnosť, že sa hodnotenie dôkazov, na ktorých sa zakladá obvinenie dotknutej osoby, dočasne vyjme spod súdneho preskúmania, sa môže ukázať ako odôvodnená v prípravnej fáze trestného konania. Takéto preskúmanie by totiž v tejto fáze mohlo narušiť priebeh trestného vyšetrovania, v rámci ktorého sa tieto údaje získavajú, a nadmerne obmedziť schopnosť vyšetrovateľov objasniť ďalšie trestné činy na základe porovnania týchto údajov s údajmi zhromaždenými v rámci iných vyšetrovaní. Toto obmedzenie účinnej súdnej ochrany **teda nie je neprimerané, keďže vnútroštátne právo následne zaručuje účinné súdne preskúmanie**.

Pokiaľ ide o rešpektovanie práva na prezumpciu nevinu súdnym rozhodnutím, ktorým sa povoľuje získavanie dotknutých údajov, Súdny dvor na jednej strane uviedol, že vzhľadom na to, že v prejednávanej veci sa toto získavanie obmedzuje na kategóriu osôb, ktorých trestná zodpovednosť ešte nebola preukázaná, nemožno ho samo osebe považovať za také, ktoré by u orgánov vzbudzovalo dojem, že tieto osoby sú vinné. Na druhej strane skutočnosť, že súd, ktorý musí rozhodnúť o vine dotknutej osoby, nemôže v tejto fáze trestného konania posúdiť dostatočnosť dôkazov, na ktorých je založené obvinenie tejto osoby, predstavuje pre túto osobu záruku rešpektovania jej práva na prezumpciu nevinu.

Napokon Súdny dvor dospel k záveru, že smernica 2016/680⁸ **bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje systematické získavanie biometrických a genetických údajov každej osoby obvinenej z úmyselného trestného činu stíhaného ex offico na účely ich registrácie bez toho, aby príslušný orgán musel overiť a preukázať, či je jednak takéto získavanie údajov úplne nevyhnutné na dosiahnutie konkrétnych sledovaných cieľov a jednak, či tieto ciele nemožno dosiahnuť opatreniami, ktoré predstavujú menej závažný zásah do práv a slobôd dotknutej osoby**.

V tejto súvislosti Súdny dvor zdôrazňuje, že smernica 2016/680 má okrem iného zabezpečiť **zvýšenú ochranu v súvislosti so spracúvaním citlivých údajov**, medzi ktoré patria biometrické a genetické údaje, keďže môžu spôsobiť značné riziká pre slobody a základné práva. Požiadavka, ktorá je v nej uvedená, aby takéto spracúvanie bolo povolené „**len vtedy, ak je úplne nevyhnutné**“, sa má vykladať v tom zmysle, že definuje **prísnejšie podmienky** pre zákonnosť spracúvania týchto citlivých údajov.⁹ Navyše rozsah tejto požiadavky sa musí určiť aj s ohľadom na zásady týkajúce sa spracúvania údajov, ako sú **obmedzenie účelov a minimalizácia údajov**.

V tejto súvislosti vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje systematické získavanie biometrických a genetických údajov každej osoby obvinenej z úmyselného trestného činu stíhaného ex offico na účely ich registrácie, je v zásade **v rozpore s touto požiadavkou**. Môže totiž viesť k nediferencovanému a všeobecnému získavaniu biometrických a genetických údajov od väčšiny obvinených osôb, keďže pojem „úmyselný trestný čin stíhaný ex offico“ má osobitne

⁷ Článok 6 smernice 2016/680.

⁸ Článok 10 smernice 2016/680 v spojení s článkom 4 ods. 1 písm. a) až c) a s článkom 8 ods. 1 a 2 tejto smernice.

⁹ Vzhľadom na podmienky vyplývajúce z článku 4 ods. 1 písm. b) a c) a z článku 8 ods. 1 smernice 2016/680.

všeobecný charakter a **môže sa uplatňovať na veľký počet trestných činov bez ohľadu na ich povahu a závažnosť, osobitné okolnosti týchto trestných činov, ich prípadnú súvislosť s inými prebiehajúcimi konaniami, záznamy v registri trestov dotknutej osoby alebo jej individuálny profil.**

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Zostaňte v spojení!

